

LIST OTWARTY

**Sekcji Wydawnictw Niezależnych
oraz Sekcji Wydawnictw Dziecięcych i Młodzieżowych Polskiej Izby Książki
do
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Pani Marty Cienkowskiej**

25 maja 2026

Szanowna Pani Ministro,

jako przedstawicielki i przedstawiciele Polskiej Izby Książki, zrzeszeni w Sekcji Wydawnictw Niezależnych oraz Sekcji Wydawnictw Dziecięcych i Młodzieżowych, zwracamy się do Pani z apelem o pilne podjęcie działań na rzecz ochrony i wzmocnienia pozycji małych, niezależnych oficyn wydawniczych funkcjonujących na polskim rynku książki.

Reprezentujemy wydawnictwa, które od lat konsekwentnie realizują misję kulturotwórczą

i edukacyjną: publikują ambitne książki dla dorosłych oraz wartościową, mądrą literaturę dziecięcą i młodzieżową, dbając o wysoki poziom merytoryczny oraz edytorski. Są to książki tworzone z myślą o długofalowym dobru społecznym – nie o krótkotrwałym efekcie sprzedażowym. Małe i średnie oficyny wydawnicze pełnią kluczową, społecznie odpowiedzialną funkcję w budowaniu różnorodności kulturowej, wspieraniu debaty publicznej oraz edukacji czytelniczej od najmłodszych lat, realnie wspomagając państwo w realizacji jego celów edukacyjnych i kulturowych. To one umożliwiają zaistnienie debutującym twórcom, w tym autorom poezji, dramatów i książek artystycznych, publikują ambitną literaturę faktu, książki podejmujące tematy trudne, niszowe lub niedochodowe z perspektywy wielkich podmiotów, a jednocześnie niezbędne dla rozwoju kultury i świadomości społecznej.

Literatura dziecięca i młodzieżowa małych wydawnictw ma szczególne wyzwania: kształtuje kompetencje czytelnicze, empatię i krytyczne myślenie, współtworząc fundamenty przyszłego, dojrzałego społeczeństwa obywatelskiego.

Jednakże w dużej mierze nieuregulowany rynek książki stawia małe wydawnictwa w pozycji strukturalnie słabszej. Mechanizmy rynkowe narzucane są przez najsilniejsze podmioty, przy czym znaczna część środków finansowych nie trafia do tych, którzy faktycznie tworzą książkę, w tym między innymi do małych, niezależnych wydawnictw.

Szczególnie problematyczne są:

- agresywna polityka cenowa i wojny rabatowe, które sprawiają, że książka nie jest postrzegana jako dobro kultury;
- koncentracja rynku hurtowego i dystrybucyjnego, ograniczająca realną konkurencję jakościową;
- brak przejrzystego i niezależnego systemu raportowania sprzedaży;
- niestabilność i skomplikowanie systemu dofinansowań publicznych, utrudniające długofalowe planowanie wydawnicze.

W takich warunkach wydawnictwa kierujące się nie wyłącznie zyskiem, lecz jakością i odpowiedzialnością, ponoszą nieproporcjonalnie wysokie ryzyko.

Jako członkowie Sekcji Wydawnictw Niezależnych oraz Sekcji Wydawnictw Dziecięcych i Młodzieżowych Polskiej Izby Książki stoimy na stanowisku, że ochrona biblioróżnorodności i jakości rynku książki wymaga działań systemowych. Dlatego apelujemy o:

- ustabilizowanie rynku i stworzenie warunków do konkurowania jakością, a nie ceną;
- uporządkowanie łańcucha dystrybucji i ograniczenie wyniszczających wojen rabatowych;
- wprowadzenie niezależnego, transparentnego systemu raportowania danych sprzedażowych dla wszystkich formatów książki;
- uproszczenie procedur dotacyjnych oraz zwiększenie dostępnych środków, tak aby realnie odpowiadały potrzebom sektora;
- reformę systemu zakupów bibliotecznych, wzmacniającą małe i średnie wydawnictwa;
- zapewnienie ciągłości i przewidywalności programów wspierających czytelnictwo, w tym Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa;
- wprowadzenie narzędzi wspierających czytelnictwo oraz wzrost rynku książki, np. odliczenia od podatku PIT (na wzór ulgi na internet) i/lub bonu na kulturę.

Przyszłość małych, niezależnych wydawnictw nie jest wyłącznie problemem branżowym i dlatego niniejszy list kierujemy nie tylko do Pani Ministry, ale także do opinii publicznej, w której najlepszym interesie jest dbałość o jakość życia kulturalnego, edukacji oraz dostępu nas wszystkich – dzieci, młodzieży i dorosłych – do ambitnej, różnorodnej, dobrej literatury.

Jesteśmy otwarci na dialog i współpracę nad rozwiązaniami, które pozwolą zachować żywy, pluralistyczny i sprawiedliwie funkcjonujący rynek książki w Polsce.

Z wyrazami szacunku,

Sekcja Wydawnictw Niezależnych oraz Sekcja Wydawnictw Dziecięcych i Młodzieżowych
Polskiej Izby Książki

Fundacja Centrum Architektury
Fundacja Nowej Kultury Bęc Zmiana
JanKa wydawnictwo i...
Powergraph

Wydawnictwo Części Proste
Wydawnictwo Dowody
Wydawnictwo Dziwny Pomysł
Wydawnictwo Filtry
Wydawnictwo Format
Wydawnictwo Karakter
Wydawnictwo Marpress
Wydawnictwo Nisza
Wydawnictwo Ossolineum
Wydawnictwo Pauza Anita Musioł
Wydawnictwo Próby
wydawnictwo słowo/obraz terytoria

Wydawnictwo Albus
Wydawnictwo Babaryba
Wydawnictwo Druganoga
Wydawnictwo Entliczek
Wydawnictwo Ezop
Wydawnictwo Format
Wydawnictwo Hokus-Pokus
Wydawnictwo Literówka
Wydawnictwo Lizacc Studio
Wydawnictwo Muchomor
Wydawnictwo Oficyna Oryginały
Wydawnictwo Polarny Lis
Wydawnictwo Tako
Wydawnictwo Tatarak
Wydawnictwo Widnokrag
Wydawnictwo Wytwórnia